

**CYNGOR CYFFREDINOL YNGLŶN AG
APELIO YN ERBYN EICH TRETH GYNGOR
NEU ARDRETHI ANNOMESTIG**

Nid yw'r canllaw hwn yn cynnwys pob pwynt am y Tribiwnlys Prisio. Nid oes rhaid i ni ddilyn popeth yn y canllaw hwn ac nid yw'n effeithio ar sut y defnyddiwn y cyfreithiau neu reoliadau perthnasol. Bydd Clerc Rhanbarthol y Tribiwnlys yn ateb unrhyw gais rhesymol sydd gennych am gyngor neu eglurhad.

BETH YW TRIBIWNLYS PRISIO?

Mae yna bedair swyddfa rhanbarthol i'r Tribiwnlys Prasio ar gyfer Cymru (TPC) sydd yn cael eu hariannu gan gronfeydd cyhoeddus Llywodraeth Cymru (LC).

Mae'r Tribiwnlys Prasio yn annibynnol o:

- Llywodraeth Cymru (ag eithrio nawdd a galluogi deddfwriaeth);
- y Swyddog Prasio sy'n gosod gwerthoedd ardrethol ar eiddo annomestig;
- y Swyddog Rhestru sy'n gosod bandiau Treth Gyngor ar gyfer eiddo domestig; a
- chynghorau lleol (awdurdodau bilio) sy'n gyrru'r biliau ar gyfer ardrethi a Threth Gyngor ac yn penderfynu pwy sy'n atebol.

Gwirfoddolwyr a phobl leol yw Aelodau Tribiwnlys Prasio ar gyfer Cymru. Er nad ydynt efallai yn gymwys yn broffesiynol, maent yn derbyn hyfforddiant ac yn brofiadol mewn gwrando apelau. Fel arfer bydd tri aelod yn gwrando ar eich apêl [er fe all dau aelod wrando apêl os ydi pawb yn cytuno i hyn].

Bydd clercc yn cynghori ar faterion trefn a'r gyfraith. Mae'r clercc yn gyflogedig gan y Tribiwnlys.

Mae'r TP yn darparu gwasanaeth rhad ac am ddim, felly ni all ddyfarnu eich bod yn talu costau. Fodd bynnag, mae'n rhaid i chi dalu eich costau eich hunain i fynychu gwrandawriad tribiwnlys. Mae'r Tribiwnlys yn gwrando apelau yn lleol, lle bo modd gwneud hynny.

SUT MAE APELIO?

1. Ardrethi Annomestig a Phrisiant Treth Gyngor (Bandio)

Os nad ydych yn hapus gyda eich Gwerth Ardrethol neu fand Treth Gyngor, dylech gysylltu â'r Swyddog Prasio. (Mae'r Swyddog Prasio yn cael ei adnabod fel y Swyddog Rhestru pan yn delio ag apelau Treth Gyngor, ond mae'r ddau derm yn cyfeirio at yr un person.)

Bydd y Swyddog Prasio yn gyrru ffurflen i chi ei llenwi, a elwir yn gynnig, ac yn eich hysbysu o unrhyw gyfyngiadau amser.

Mae'n rhaid i'r Swyddog Prasio/Swyddog Rhestru (SP/SR) yn ôl y gyfraith yrru unrhyw gynnig na chytunwyd arno i'r Tribiwnlys o fewn y terfynau amser penodedig. Mae'n rhaid i hyn ddigwydd hyd yn oed os nad oes unrhyw drafodaethau wedi digwydd: ar drosglwyddiad mae'r cynigiad yn dod yn apêl.

Mae rhif ffôn ar gyfer eich Swyddog Prasio/Swyddog Rhestru lleol ar dudalennau olaf y daflen hon.

2. Rhaglennu Apelau

Er budd rheolaeth effeithiol, mae'r Swyddog Prasio/Swyddog Rhestru yn gweithredu system sy'n rhaglennu apelau fel y rhoir rhagrybudd o'r cyfnod trafod: cyn y rhestru arfaethedig gan y Tribiwnlys. Mae'r Tribiwnlys yn ystyried bod y weithred hon gan y SP/SR o gymorth i'r ddau barti a'r Tribiwnlys o safbwynt prosesu apelau yn effeithlon a'r defnydd o adnoddau sy'n cael eu hariannu gan y cyhoedd. Yr amser prysuraf yw yn union wedi ailbrisiad: ac o ganlyniad mae'n

bosibl bydd oedi yn y flwyddyn gyntaf (2010/2011) ond rhagwelir y bydd hyn yn gwella mewn blynyddoedd i ddod.

3. Atebolrwydd Treth Gyngor

Dyma rai enghreifftiau o apelau gallai'r Tribiwnlys eu hystyried.

- Nad ydych yn meddwl y dylech fod yn atebol ar gyfer talu'r bil Treth Gyngor.
- Nid yw'r Cyngor yn fodlon rhoi gostyngiad i chi er fod person anabl yn byw yn eich eiddo ac mae yna le ychwanegol ar gyfer eu cadair olwyn neu fod yna ystafell, fel ystafell ymolchi neu gegin ychwanegol, sy'n caniatáu i'r person anabl fyw yno.
- Rydych yn credu y dylai'r Cyngor roi disgownt ar Dreth Gyngor rydych yn ei thalu ar eich eiddo.
- Rydych yn credu na ddylech dalu Treth Gyngor ar eich eiddo.

Yn gyntaf dylech ysgrifennu at eich Cyngor gan egluro beth yw'r broblem. Dylai'r Cyngor yrru ateb i chi o fewn dau fis. Os ydych yn dymuno apelio, mae'n rhaid i chi gysylltu â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys o fewn dau fis o benderfyniad y Cyngor. Yna bydd ffurflen apêl Treth Gyngor yn cael ei hanfon atoch i chi ei llenwi.

Os nad yw'r Cyngor yn ysgrifennu'n ôl atoch o fewn dau fis, fe allech ddal i apelio atom ni, cyn belled nad oes pedwar mis wedi mynd heibio ers i chi ysgrifennu at y Cyngor yn wreiddiol.

Nid yw Tribiwnlys yn gwrando apelau sy'n ymwneud â Budd-dâl Tai, Budd-dâl Treth Gyngor neu pan nad ydych wedi talu eich bil Treth Gyngor.

Dylech gysylltu â'ch cyngor lleol am gyngor ynglŷn â'r materion hyn.

4. Hysbysiadau Cwblhau

Os ydych yn meddwl nad yw gwaith ar eich eiddo wedi'i gwblhau, ac ni ellir ei gwblhau yn rhesymol erbyn y dyddiad ar yr hysbysiad cwblhau, gallwch apelio yn uniongyrchol i ni.

Os ydych yn dymuno apelio, mae'n rhaid i chi gysylltu â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys o fewn pedair wythnos o dderbyn yr hysbysiad cwblhau. Dylech ofyn i'r swyddfa yrru ffurflen apêl i chi. Mae angen i chi lenwi'r ffurflen a gyrru copi o'r hysbysiad cwblhau. Dylech wneud apêl gwahanol ar gyfer pob hysbysiad cwblhau.

Mae manylion ynglŷn â sut y gallwch gysylltu â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys ar gefn y daflen hon.

5. Mae'r Tribiwnlys hefyd yn gwrando apelau yn erbyn cosbau sy'n cael eu gosod gan y Swyddog Prisio neu Awdurdod Bilio am beidio â darparu gwybodaeth mae ganddynt yr hawl i ofyn amdano.

6. Mae yna hefyd apelau yn erbyn ardrethi draenio, sy'n cael eu pennu gan Fwrdd Draenio, sy'n dod o dan awdurdod y Tribiwnlys Prisio.

Cysylltwch â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys am ragor o wybodaeth am y mathau hyn o apelau.

BETH SY'N DIGWYDD WEDI I'R TRIBIWNLYS DDERBYN APÊL?

Bydd Swyddfa Rhanbarthol y TP yn rhoi gwybod i chi pan rydym wedi derbyn eich apêl gan yrru arweinlyfr sy'n egluro'r broses apêl a sut y gallwn fod o gymorth. Bydd hysbysiad o wrandawriad yn cael ei yrru i chi cyn gynted â phosib. Byddwch yn derbyn o leiaf pedair wythnos o rybudd o ddyddiad y gwrandawriad.

Os nad ydych yn gallu mynychu gwrandawriad y Tribiwnlys ar y dyddiad ac amser a roddwyd, gallwch ofyn am:

- ddyddiad gwrandawriad arall;
- ddelio â'r achos yn eich absenoldeb.

Bydd dyddiad gwrandawriad newydd yn cael ei drefnu os ydych wedi ceisio cytuno eich achos gyda'r Swyddog Prisio/Swyddog Rhestru neu'r Cyngor, ac yn gallu rhoi rheswm da dros beidio â mynychu ar y dyddiad gwreiddiol. Gall fod yn gryn amser cyn y gellir trefnu dyddiad gwrandawriad newydd.

BETH SY'N DIGWYDD YNG NGWRANDAWRIAD Y TRIBIWNLYS?

Mae'r gwrandawriad yn weddol anffurfiol ac fe fydd y Tribiwnlys yn ceisio gwneud i bawb deimlo'n gartrefol. Yn ystod y gwrandawriad bydd y Tribiwnlys yn gofyn i chi gyflwyno eich achos a byddwch yn gallu gofyn cwestiynau ynglŷn ag unrhyw dystiolaeth y mae'r Swyddog Prisio/Swyddog Rhestru neu'r Cyngor wedi'i chyflwyno.

Mae bob amser yn ddefnyddiol i chi fod yn bresennol yn y gwrandawriad fel eich bod yn gallu ateb unrhyw gwestiynau gan Aelodau'r Tribiwnlys. Fodd bynnag, mae'r Aelodau yn rhoi yr un ystyriaeth i bob achos sy'n dod ger eu bron. Gellir gofyn i'r Tribiwnlys ddelio â'ch achos yn eich absenoldeb.

Bydd manylion cyfarwyddyd pellach yn cael eu hanfon atoch chi gyda'r hysbysiad o wrandawriad.

PA FATH O BOBL SY'N AELODAU LLEYG Y TRIBIWNLYS PRISIO?

Mae aelodau'r Tribiwnlys Prisio yn dod o groestoriad eang o'r gymdeithas. Maent yn cynnwys pobl o grwpiau ethnig lleiafrifol a phobl ag anabledd, sy'n cynrychioli amryw broffesiwn yn cynnwys athrawon, cyfreithwyr, penseiri, plymwyr, tafarnwyr, siopwyr a phobl busnes, yn ogystal â phobl sydd wedi ymddeol. Mae rhai o'r cyn aelodau a'r aelodau presennol yn cynnwys rhai pobl sydd wedi ymddangos gerbron Tribiwnlys yn flaenorol i apelio yn erbyn eu Ardrethi neu Dreth Gyngor eu hunain.

Nid yw aelodau Tribiwnlys yn derbyn unrhyw dâl am eu gwaith. Serch hynny, maent yn gallu hawlio costau teithio, prydau a phan yn angenrheidiol, coll enillion. Ni allwch ddod yn aelod os ydych wedi cael eich carcharu neu wedi cael eich gwneud yn fethdalwr.

ALLWCH CHI OFYN I SWYDDFA RHANBARTHOL Y TRIBIWNLYS AM GYNGOR?

Gallwch. Mae'r Clerc a'r Staff bob amser yn ceisio bod yn gwrtais a chynorthwyol a byddent yn ateb unrhyw gais rhesymol am gymorth neu gyngor. Mae croeso i chi ymweld â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys neu gysylltu â ni drwy ffonio, ffacsio neu e-bostio.

Mae copïau o'n arweinyfrau a gwybodaeth arall ynglŷn â Tribiwnlys Prisio ar gael ar y rhyngwrwyd www.valuation-tribunals-wales.org.uk

MWY O WYBODAETH

Mae'r gwrandawiadau yn cael eu cynnal mewn Swyddfeydd Rhanbarthol y Tribiwnlys, adeiladau cyhoeddus a mannau cyfarfod eraill sy'n addas.

Mae copïau o holl benderfyniadau'r Tribiwnlys yn cael eu cadw am chwe blynedd. Gall y cyhoedd edrych ar y penderfyniadau hyn. Os ydych eisiau edrych ar unrhyw o'r penderfyniadau hyn, cysylltwch â'ch swyddfa Dribiwnlys Prisio leol os gwelwch yn dda. Mae copïau o agendâu a phenderfyniadau'r Tribiwnlys i'w gweld ar wefan TPC. Gallwch ganfod mwy o wybodaeth ynglŷn â Tribiwnlys Prisio Cymru a chopïau o'r arweinyfrau ar ein gwefan, fel uchod.

Y prif ddeddfwriaeth sy'n gweinyddu Treth Gyngor ac Ardrethi Annomestig yw Deddfau Cyllid Llywodraeth Leol, 1988 a 1992 ynghyd â rheoliadau ategol - yn arbennig;

- i) Rheoliadau'r Dreth Gyngor (Newid i Rhestri ac Apelau) 1993 (fel y'i diwygiwyd)
- ii) Rheoliadau Tribiwnlys Prisio (Cymru) 2010 (fel y'i diwygiwyd)
- iii) Rheoliadau Ardrethu Annomestig (Newid Rhestri ac Apelau) (Cymru) 2005 (fel y'i diwygiwyd)

Rydym yn ymroddedig i drin pob un yn deg. Ni fydd unrhyw un sy'n gwneud apêl yn cael eu trin yn llai ffafriol oherwydd eu hil, lliw, cenedligrwydd, oed, crefydd, tras ethnig, rhyw, rhywioldeb, statws priodasol neu anabledd.

Os oes gennych unrhyw anghenion ychwanegol, er enghraifft, eich golwg, clyw neu symudedd, neu os byddwch angen cyfieithydd, rhowch wybod i Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys Prisio o flaen llaw, os gwelwch yn dda. Fe fyddwn yn gwneud ein gorau i'ch helpu.

RHANBARTH DWYRAIN CYMRU

Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth Dwyrain Cymru
22 Gold Tops
CASNEWYDD NP20 4PG
Ffôn: 01633 266367
Ffacs: 01633 253270
E-bost: VTWaleseast@vtw.gsi.gov.uk

CS Powys
CBS Blaenau Gwent
CBS Caerffili
CS Sir Fynwy
CT Casnewydd
CBS Torfaen

RHANBARTH GOGLEDD CYMRU

Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth Gogledd Cymru
Adeiladau'r Llywodraeth, Bloc A (L1)
Sarn Mynach
CYFFORDD LLANDUDNO LL31 9RZ
Ffôn: 03000 625350
Ffacs: 03000 625368
E-bost: VTWalesnorth@vtw.gsi.gov.uk

CBS Wreccsam
CS Y Fflint
CS Ddinbych
CS Gwynedd
CS Ynys Môn
CBS Conwy

RHANBARTH DE CYMRU

Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth De Cymru
22 Gold Tops
CASNEWYDD NP20 4PG
Ffôn: 01633 255003
Ffacs: 01633 255004
E-bost: VTWalessouth@vtw.gsi.gov.uk

CBS Pen-y-bont ar Ogwr
CS Caerdydd
CBS Rhondda Cynon Taf
CBS Bro Morgannwg
CBS Merthyr Tudful

RHANBARTH GORLLEWIN CYMRU

Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth Gorllewin Cymru
Llys-y-Ddraig
Parc Busnes Penllergaer
ABERTAWE SA4 9NX
Ffôn: 03000 254530
Ffacs: 03000 254522
E-bost: VTWaleswest@vtw.gsi.gov.uk

CBS Castell-nedd-Port Talbot
Dinas a Sir Abertawe
CS Caerfyrddin (Rhan 3)
CS Caerfyrddin (Rhan 1 a 2)
CS Ceredigion
CS Sir Benfro